

LÓRÁNT GYULA

A kőszegi gyermekévek

Lóránt Gyula világéletében büszkén vallotta magát kőszeginek, mindig csodálattal beszélt felejthetetlen gyermekkoráról, ha tehetett, visszalátogatott később is szülővárosába. Egykori barátokat, iskola- vagy csapattársakat próbáltam keresni, de csakhamar meg kellett állapítanom, hogy ők már Lóránt Gyulával az égi futballpályákon kergetik imádott játékszerüket. Csupán Jenkei Ede él még a régi társak közül. Vele szerencsém van, mivel egykor remek játékosa, majd többször is edzője és vezetője volt a kőszegi csapatnak, és emellett sporttörténészként is elismerést vívott ki magának. Nos, Jenkei Ede személye ugyanazt jelenti Kőszeg sportjának, mint Nagy Béla a Fradinak.

A nemrég 93. születésnapját ünneplő Ede bácsival beszélgetek Kőszeg város és Lóránt Gyula kapcsolatáról.

– *Ön két évvel fiatalabb Lóránt Gyulánál, mondhatni, kortársak voltak. Mit kell és illik tudnunk a későbbi világhírű labdarúgó gyermekkoráról?*

– 1923. február 6-án született a család középső fiúgyermekéeként, még Lipovics néven

Született: 1923. február 6. Kőszeg

Elhunyt: 1981. május 31. Szaloniki

Pályafutása játékosként: Kőszegi SE (1939–1941), Szombathelyi FC (1942–1943), Nagyvárad AC (1943–1944), Nemzeti Vasas (1944), Nagyvárad Szabadság SK (1945–1946), IT Arad (1946–1947), Bp. Vasas (1947–1951), Bp. Honvéd (1951–1956), Bp. Spartacus (1956), Váci Vasas (1956–1957)

Legjobb eredményei: olimpiai bajnok (1952, Helsinki), Európa Kupa-győztes (1953), vb-ezüstérmes (1954, Svájc), négyszeres magyar bajnok (1944, 1952, 1954, 1955) és egyszeres román bajnok (1947) 37-szeres magyar válogatott (1948–1955)

Pályafutása edzőként: Bp. Honvéd (1962–1963), Oroszlány (1963), Debreceni VSC (1963), SV Rheydt (1964–1965), 1. FC Kaiserslautern (1965–1967), MSV Duisburg (1967–1968), Tasmania 1900 Berlin (1968–1969), 1. FC Kaiserslautern (1969–1971), 1. FC Köln (1971–1972), Kickers Offenbach (1972–1974), Freiburg FC (1974), PAOK Szaloniki (1974–1976), Eintracht Frankfurt (1976–1977), FC Bayern München (1977–1979), FC Schalke 04 (1979), PAOK Szaloniki (1980–1981)

Legjobb eredménye: görög bajnok (1976)

Elismerései: Munka érdemrend (1953), Magyar Népköztársaság Érdemes Sportolója (1954), Kőszeg város posztumusz díszpolgára (1998)

anyakönyvezték. 1928-ban változtatta meg a család a nevét Lórántra. A rendőrőrmester apa rendkívül szigorúan nevelte a gyermekeit, szem előtt tartva a tisztesség és becsület erényeit. A három fiú iskoláztatását, nagy áldozat árán is, a szülők igen fontosnak tartották. Az elemi a római katolikus iskolában végezték el, majd a kőszegi bencés gimnáziumba kerültek, ahol a testnevelésre és sportolásra nagy hangsúlyt fektettek. Több sportágba is belekóstoltak a diákok, így télen gyakran sieltek és korcsolyáztak, máskor a kosárlabda vagy a

A sielés mint kiegészítő sportág. A kép jobb szélén az ifjú Lóránt

pingpong jelentette a kikapcsolódást. Azonban őket leginkább a foci vonzotta. Abban az időben szinte csak a futball jelentette a szórakozást a fiatalok számára, a Lóránt-fiúkból is labdarúgó vált később. A Sziklai-ház betonos udvarán kora reggeltől késő estig kergették a labdát, nem kevés bosszúságot okozva a ház lakóinak. Gyula a gimnáziumi évek után, 1938-ban a kőszegi Líceum és Tanítóképző Intézetbe iratkozott be, ahol három évig én is iskolatársa lehettem.

– *Milyen tanuló volt?*

– Nem tartozott az eminens diákok közé, de a tanulásban is igyekvő volt. Ahogy azonban labdarúgó karrierje kezdett kibontakozni, törvényszerűen visszaesett a tanulmányi eredménye, még az osztályismétlés lehetősége is felmerült. Hála Istennek erre nem került sor, mivel a szombathelyi kereskedelmi iskola átvette a líceumtól. Érdekesség, hogy énekből és zenéből akarták megbuktatni, pedig később remek nótafa vált belőle. Mivel a kereskedelmiben nem volt ének és zene tantárgy, ez kiskaput jelentett, így át tudták venni évvesztés nélkül. Új iskolájában sokat javultak eredményei, és 1943-ban itt tett sikeres érettségi vizsgát.

Osztálykép a liceumból. A hátsó sorban jobbról a harmadik Lóránt Gyula

– *Hogyan és mikor indult a kőszegi pályafutása?*

– 1939 őszén, 16 évesen két testi-lelki jó barátjával, Odonits Istvánnal és Nagy Gyulával bekopogtattak a Kőszegi SE öltözőjének ajtaján. Első edzőjük a Tatus bácsiként ismert Petrákovics Gyula volt, akinek keze alatt rengeteget fejlődtek. Közülük a helyben csak Gyukának hívott fiú volt a legtehetségesebb, legcélratörőbb, adottságai már előre vetítették, hogy szép pályát futhat be. Én ifjúsági korú játékosként együtt készültem vele, de sajnos épp akkor távozott később Nagyváradra, amikor felkerültem a felnőtt csapathoz.

– *Miként tudta Kőszegen felhívni tehetségére a figyelmet?*

– Akkoriban úgynevezett vándoredzők járták az országot, egyik közülük Náci bácsi, azaz Molnár Ignác volt, aki felfigyelt Gyula kivételes adottságaira. 1940 nyarán meghívták a fiatal tehetségek siófoki edzőtáborába. A mi kis vidéki városunk csapatából kétszer is beválogatták őt az ifjúsági válogatottba. 1940 decemberében Horvátország és 1941 márciusában Jugoszlávia ellen is magára húzhatta a címeres mezt. Várható volt, hogy előbb vagy utóbb nagyobb csapathoz fogják csábítani. 1941 nyarán a Szombathelyi FC NB II-es csapata hívta, de úgy egyezett meg a két klub, hogy az ősz Gyula még Kőszegen játssza végig. Azonban szeptemberben már a szombathelyi Horváth Boldizsár Kereskedelmi Középiskolában kezdte meg tanulmányait.

– *Hogyan tudná röviden jellemezni az ifjú Lóránt Gyula játékát?*

– Kitűnő rúgótechnika, nagyszerű ütemérzék, határozottság és keménység a fejelések és a szerelések területén. Szembetűnő tehetsége óriási akaraterővel és küzdeni tudással is párosult. Kemény, taktikailag fegyelmezett volt, már fiatalon jól irányította a védelem tengelyéből a társait. Gólokat is lőtt, elsősorban szabadrúgásból, húsz méteren belül életveszélyesek voltak a lövései.

– Szombathelyen is a csapat húzóemberévé vált, sőt az iskola együttesében is remekelt, mellyel megnyerték a rangos Szent László Kupát is.

– Igen, ez óriási sikert jelentett akkoriban. A Szent László Kupa a kor nagy presztízsű diákbajnokságának számított. Hasonló összmagyar bajnokságot hozott létre és működtet napjainkban Kú Lajos is, a Ferencváros válogatottja, melynek célkitűzéseivel teljes mértékben azonosulok. Nagyszerű ötlet, szinte a Szent László Kupa újraélesztése. Már a kőszegi líceum csapatával is elődöntőbe jutottak, és a szombathelyi Keri-vel 1942-ben meg is nyerték a bajnokságot. Lóránt Gyula csapatkapitányként irányította társait, és csillogtatta tudását. 126 középiskola közül bizonyultak a legjobbnak, a népligeti döntőben 2:0-ra győzték le Újvidéket.

Csapatkapitányként a Szent László Kupával

– Ismerjük pályafutásának további állomásait, az élet sokszor nagyon távolra sodorta a szülővárosától. Milyen volt a kapcsolata a későbbi időkben Kőszeggel?

– Ismertté válása után is gyakran járt Kőszegen, mindig szívesen szakított időt arra, hogy felkeresse szülővárosát, még a külföldön töltött évek alatt is. Ilyenkor találkozott barátaival, egykori játszótársaival, akikkel éjszakába nyúló poharazgatás mellett idézték fel fiatalságukat, közös élményeiket. Egy alkalommal például, amikor edző voltam, Németországból küldött a csapat számára egy vízhatlan labdát, ami nálunk akkoriban ritkaságnak számított. Legemlékezetesebb hazalátogatása 1952. augusztus 28-án, a helsinki olimpia után volt. Mi, idősebbek soha nem tudjuk elfelejteni azt az élményt, amikor a hajdani kőszegi fiú olimpiai bajnokként hazalátogatott. Ahogyan fogadta a város, azt a büszkeséget, szeretetet és lelkesedést leírni szinte lehetetlen. Az örökké emlékezetes marad.

1952. augusztus 28-án szülővárosa köszöntötte az olimpiai bajnokát

Lóránt Gyula fiatalkori éveit Jenkei Ede mellett a legfiatalabb Lóránt testvér, Imre segítségével idézem fel. Bár 2013-ban már ő is elhunyt, de ezt megelőzően másfél évtizedig több alkalommal találkoztunk, és rengeteget beszélgettünk. A legidősebb testvér, Károly 1973-ban Svédországban, 52 évesen, ereje teljében halt meg. Imre és Gyula között nagyon szoros kapcsolat volt, Imre igazán testközelből követhette végig méltán híres testvére életét.

– *Az emberek többsége Lóránt Gyulát tősgyökeres kőszeginek ismeri. Ön és bátyja ott születtek, de a család máshonnan származik.*

*Lóránt (Lipovics) Károly
és az édesanya, Domján Mária*

– Édesapánk Sitkén született (*Más források szerint Mersevátton – G. L.*). Az első világháborúban Semizliben (*Przemysł – ma lengyelországi település – G. L.*) volt vártűzér, majd megjárta Szibériát is, ahonnan egy barátjával sikerült megszöknie. Visszatérve a sárvári cukorgyárban kapott munkát, de hamarosan jelentkezett rendőrnek. Első állomáshelye Kőszeg volt, mi Gyulával már ott születünk. Édesanyánk

pusztacsói. Szombathelyen ismerkedett meg édesapánkkal. Gyula sokat volt gyerekkorában Pustacsón, imádta a nagyanyját. Szüleink szigorúan, de annál nagyobb szeretettel neveltek bennünket.

– *A kőszegi futballalapok megszerzése után a Szombathelyi FC szerződtette a bátyját. Miért nem a város másik neves csapata, a Haladás?*

– Gyula két jó barátjával, Odonits Pistával és Nagy Gyulával elmentek Kőszegről próbajátékra a Haladáshoz. Akkor még szögezték a stoplikat. Gyula is felszögezte, de egy fránya szög átment a cipőtalpon, és nyomta a lábát. Szólt a szertárosnak, aki elküldte, és azt mondta neki: „Neked ez is jó lesz, fiam!” Gyula nagyon mérges lett, otthagyt mindent, hallani sem akart a Haladásról. Ezek után kapóra jött az ellenlábás SZFC ajánlata.

– *Az NB II Zrínyi csoport bajnoki címe éppen e két csapat között dőlt el. A Haladás akkor került fel az NB I-be, pedig az SZFC-nek állt a zászló. Mi történt?*

– Az SZFC már nyolc ponttal vezetett, de a biztos feljutást tulajdonképpen elszórakozták. Leutaztak Délvidékre, ahol zsinórban kikaptak három mérkőzésen. Következett a mindent eldöntő meccs a városi rivális Haladással, ahol nekik már az iksz is jó lett volna. Vezettek félidőben 2:1-re, de a „Hali” fordított 4:3-ra, ha jól emlékszem Kiss Jenő góljával, és jobb gólkülönbséggel felkerült az első osztályba. Gyula a mérkőzés után a gyúrópadon zokogott.

– *Hamarosan a távoli Nagyváradról keresték meg. Hogyan találtak rá az erdélyiek?*

– 1942 novemberében az Üllői úton a magyar válogatott Svájccal játszott. Az előmérkőzést a Szombathelyi FC vívta a Hangyával, itt figyeltek fel a nagyváradiak Gyulára. Szombathelyen, a Szent Elek utcában laktunk, egy napon megállt egy autó a házuk előtt. Ketten szálltak ki belőle, Lórántékat keresték, édesapánk ment ki hozzájuk. Nagyváradról jöttek, és szerződést ajánlottak Gyulának. Ezt aztán a Nagyszállóban meg is kötötték édesanyánk nagy bánatára, aki vissza akarta csináltatni az egészet, az apánk azonban határozott volt, kitartott mellette. Persze kaptunk egy kis pénzt is, ami nagyon jól jött a családnak.

– *Milyen volt az élete alig húszévesen és egyedül a távoli Nagyváradon?*

– Nehezen szokta meg a különélést. Hamarosan kaptunk is egy táviratot tőle, amiben az állt, hogy Imit küldjék utána, különben hazaszökik. Így utaztam én is le Nagyváradra, ahol játszottam az ifiben és néhányszor a második csapatban is. Gyulának jól ment a játék, akkor még a csatársorban szerepelt. Egy kis adalék a váradi időkhöz: Tudni kell, hogy Gyula vallásos volt. Ha elmentünk a nagyváradi templom előtt, mindig be kellett mennem vele. Én hiába próbáltam például szép kényelmesen cipőt kötni, egy kis időt nyerni, ő türelmesen kivárta, míg végzek, aztán csak annyit szólt, „Gyere, Öcskös, menjünk!”, és máris bent voltunk a templomban.

Rögös út az Aranycsapatba

Lóránt Gyula 1943. július 31-én igazolt a Nagyváradi AC (NAC) csapatába. A várost az 1940-es második bécsi döntés következtében Magyarországhoz visszacsatolták, így a csapata a magyar bajnokságban szerepelt. Sikerült elintéznie, hogy Imre öccse után az egész családja ott telepedjen le. Gyula első élvonalbeli mérkőzését Szolnokon játszotta, amely során a NAC 5:2-re győzött, Lóránt Gyula jobbösszekötőként szerepelt. A későbbiekben sem volt egyszerű bekerülnie a csapatba, komoly vetélytársakat kapott, csupa válogatott és válogatott szintű játékosokat. Olyan kiválóságok futballoztak akkor a váradi gárdában, mint Vécsey, Perényi, Bodola, Sárvári és Tóth III. 1943. november 21-én lőtte élete első NB I-es gólját, a mérkőzés vége előtt 5 perccel, 20 méterről a Gamma válogatott kapusának, Tóth Györgynek a hálójába. Fontos gól volt, két pontot ért a NAC-nak. A civil jövőjére is gondolva klubja kezdeményezésére még a kolozsvári egyetem közgazdasági karára is beiratkozott.

A Nagyváradi AC, az első vidéki bajnokcsapatunk. Hátsó sor balról: Lóránt, Barna, Sárvári, Bodola, Tóth III. Középső sor: Perényi, Juhász, Deményi. Első sor: Mészáros, Vécsey, Ónody. Jobbról Rónai Ferenc edző

A csapat őszi bajnok lett, tavasszal is ott folytatták, ahol befejezték az őszi szezont. Nagyváradon visszavágtak a Ferencvárosnak az őszi vereségért, 5:1 arányban szinte kiütötték a zöld-fehéreket, parádés játékkal, az ötödik gólt Lóránt szerezte. Idegenben legyőzték a már Puskással felálló Kispestet is. Teljesítményükre a koronát az utolsó, a 30. fordulóban tették fel. A már kiesett BSZKRT csapatát 9:2-re győzték le, a jobbszélső Lóránt Gyula 5 gólt szerzett. A bajnokcsapat felállása: Vécsey – Mészáros, Ónody – Perényi, Juhász, Demé-

nyi – Lóránt, Barna, Sárvári, Bodola, Tóth III. Összességében Gyula jó idényt zárt, 25 mérkőzésen lépett pályára és 11 gólt ért el. A NAC történelmet írt, első vidéki együttesként magyar bajnok lett, 13 pont előnnyel végzett az élen a Ferencváros előtt. Megjegyzem, hogy egyes sporttörténészek szerint – nem kisebbítve a nagyváradiak érdemeit – az első vidéki bajnokságot az Újpest nyerte, hiszen az 1929–1930-as idény idején még Újpest önálló város volt, csak 1950-ben csatolták Budapesthez.

A következő idényből a háború miatt a bajnokságból mindössze négy fordulót sikerült megrendezni, majd elindították az úgynevezett Hadibajnokságot. Lóránt Gyula a nagyváradi klub játékosainak többségével együtt a Nemzeti Vasashoz került, ahol nagyszerűen érezte magát, és szinte minden mérkőzésen a mezőny legjobbjának értékelték. Ez év végén Kőszegre látogatott, időközben családja – az apa kivételével – visszaköltözött szülővárosába. Röviddel ezután Ausztria területén amerikai hadifogságba esett, csak 1945 nyarán tért haza.

A háború befejezését követően Nagyváradra utazott, ahol apját igyekezett felkutatni, sikertelenül. Egyúttal a Nagyváradi Szabadság játékosa lett, mely csapat már a román bajnokságban szerepelt. Itt megismerkedett az egyesület titkárnőjével, Ibolyával, aki hamarosan több mint másfél évtizedig odaadó és önzetlen társa lett. Ibolya férjét a háború idején behívták katonának (később eltűntnek nyilvánították), ő pedig ott maradt az egyéves kislányával, Évával. A jövőt már hármasban képzeltek el. Gyulának nagy tervei voltak. 1946 nyarán váratlanul Aradra szerződött az IT Aradhoz. Újdonsült egyesületét 1945-ben a textiliparos Neumann báró alapította, aki Lóránttal igyekezett megerősíteni csapatát. Ez olyannyira sikerült, hogy a klub már az 1946–1947-es idényben

Az IT Arad bajnokcsapata. Állnak, balról: Kovács, Tóth III, Dumitrescu, Perényi, Băcuț, Mercea, Tudose, Nicșa. Elöl: Lóránt, Márky, Páll

román bajnoki aranyat ünnepelhetett. Imre, az öcs elmondása szerint ebben az időszakban Gyula egy alkalommal a román válogatottban is szerepelt, de ennek írásos bizonyítékai nincsenek. Az egyesületnél a helyzet nem volt számára megnyugtató, ezért az éppen Aradon szereplő újpesti labdarúgókkal Budapestre szökött, hogy ott keressen magának csapatot.

A Vasas remek szerződést kínált neki, így az akkoriban óriási összegnek számító 80 ezer forintért a Vasas játékosa lett. Úgy nézett ki, hogy a zaklatott évek után révbe ér, minden rendezett volt körülötte, boldogan éltek Sas-halmon, ahol családi házat vettek. A játékkal sem volt gond, a Vasas a bajnokságot a második helyen fejezte be, a sikeredző Jávor Pál irányításával. Olyan társai voltak, mint Kubala László, Illovszky Rudolf, Szilágyi Gyula vagy a már nagyváradról ismert Tóth III Mátyás. Az angyalfüldi csapat is sokat profitált leigazolásából, szükség volt a kőkemény védőjátékosra, aki akkor már a középhátvéd helyén vert gyökeret az együttesben. Fegyelmezett volt, sportszerű életet élt, nem ivott, nem dohányzott. 1948. október 24-én, Bukarestben először ölthette magára a válogatott szerelését – nem véletlenül. Csapatunk 5:1-re győzött, Lóránt még jobb hátvédet játszott, a középhátvéd az MTK-s Börzsey volt. A románok gólját is egy régi jó nagyváradi ismerőse szerezte, Perényi József. Gránitkeménységének már akkor nagy híre ment. A románok balszélsője, Iordache, amikor megtudta, hogy Lóránt lesz az ellenfele, nyomban helyet cserélt a jobbszélső Barthával. A fővárosi piros-kékektől még hat alkalommal szerepelt címeres mezben. Megszerezte első gólját is a Vasasban, a Szeged kapujába talált be a 2:2-re végződött találkozón. (A másik angyalfüldi gólt Kotász Antal szerezte.)

Azonban az idilli történetbe hiba csúszott. 1948 végén külföldre távozott Kubala László. 1949 márciusában két angyalfüldi társa, főhősünk és Illovszky Rudolf egy komplett csapatot akart Kubalát követve külföldre szöktetni, mellyel járn szerették volna a világot. Tervük meghiúsult, mert a besúgórendszer jól működött, a hatóságok tudomást szereztek a dologról. Lórántot a szegedi Csillagbörtönbe vitték, majd Budaörsre, onnan pedig Kistarcsára internálták két, szintén válogatott csapattársával, Egresi „Csöpivel” és Mészáros „Dodóval”. Felesége sokat kilincsel a Vasas vezetőknél, végül a belügyminisztert, Kádár Jánost is sikerült meggyőzni, aki mindhármukat szabadon engedte. 1949. május 22-én tért vissza a Ferencváros ellen.

A fiatal Lóránt Gyula

A Vasas a Torpedó Moszkva vendége. Balról: Kalmár Jenő edző, Illovszky, Turai, Szabó, Lóránt, Ullmann, Csepregi, Kotász, Szilágyi II, Mező, Lőrincz, Szilágyi I.

A következő idény rosszul kezdődött számára, a Győr elleni nyitányon életveszélyesen megsérült, arcon rúgták, öt foga kiesett, elvesztette eszméletét. Kemény fából faragták, négy nap múlva már pályára lépett a Debrecen ellen. A bécsi Práter-stadionban, Ausztria ellen újra visszatért a válogatottba, most már a középhátvéd helyén. A csapat két legjobbja Puskás Ferenc és Lóránt Gyula voltak.

Ismét minden szépnek tűnt a pályafutásában, azonban 1951-ben – nem megerősített hírek szerint – visszaszólt két nagyhatalmú elvtársnak, melynek következtében előbb nyolc hétre eltiltották, majd eltanácsolták a Vasastól, sőt az öltözők még másutt is bezárultak előtte. Élete legnehezebb időszaka következett. Hónapokig labdát sem látott, pont, mikor a legjobb korban a legjobb formában volt. Civil foglalkozás után kellett néznie. A Kismotor- és Gépgyárban anyagbeszerző lett, majd ellenőr a Zsiradékforgalminál. Aztán ismét történt valami, megállt egy fekete autó a házuk előtt, nem először és nem is utoljára, kiszállt belőle két katonatiszt és egy civil. Lóránt Gyulát keresték. Elmondták, hogy ismerik múltjának minden részletét, de ők mégis szerződést kínálnak neki a Bp. Honvédnál. Feltétel, hogy hat hét alatt formába kell lendülnie. Mivel mindennek a legnagyobb titokban kellett történnie, hiszen Gyula még jogilag a Vasas játékosa volt, így a felesége lett az edzőpartnere. 1951 szeptemberében már remek kondícióban várta bemutatkozását a Bp. Honvédban.

Az ügy háttérében Puskás Ferenc állt, aki beajánlotta a Honvéd vezetőknek Lórántot, mivel a kispestieknek középhátvéd gondjaik voltak. Sebes Gusztávot és a rettegett minisztert, Farkas Mihályt is sikerült meggyőznie, így Lóránt szabad utat kapott. Puskás Öcsi kettős sikert ért el: szerzett a Honvédnak

egy kiváló középhátvédet, ő pedig megszabadult egy kellemetlen ellenféltől. Lóránt Gyula érkezése is hozzájárult, hogy kialakuljon a „nagy Honvéd”. Korábban már Kispestre irányították a Ferencvárosból Kocsis Sándort és Budai II Lászlót, majd 1952-ben Czibor Zoltán is Honvéd mezt húzott.

1952. június 15-én, Varsóban – két év kihagyás után – Lóránt Gyula újra visszafoglalta helyét a válogatottban. Pontosan egy hónap múlva, a helsinki olimpián elkezdődött a később Aranycsapatként emlegetett magyar válogatott csodálatos sikersorozata, melyben Lórántnak is kulcsszerep jutott.

Mesébe illő mérkőzések a válogatottban

A válogatottnál a helsinki olimpiát megelőző időszakban már kezdett kialakulni egy ütőképes gárda, de még tétmérkőzésen nem bizonyítottak labdarúgóink. A helsinki olimpia ezért is nagyon fontos volt a magyarok számára. Sebes még nem találta meg Hidegkuti Nándor igazi helyét a csatársorban, Bozsik József fedezetpárja is többször változott. A kialakuló nagy csapat védelmének tengelyében azonban Lóránt Gyula helye megingathatatlan volt.

Hogy miért? Továbbra is példaértékűen élt a pályán kívül, sok – hasonlóan szép karriert befutott – társához képest vigyázott a súlyára, kerülte az éjszakai kávézást. „Ragyogó fizikai felépítése, mintaszerű állóképessége jelentette azt az alapot, amelyre labdarúgó-tulajdonságai épültek. Kitűnően helyezkedett, biztosan szerelt fejjel és lábbal, nagyszerűen rúgott. Ütemérzéke, taktikai érettsége és fegyelmezettsége szintén kifogástalan volt. A legnehezebb helyzetekben is feltalálta magát.” *(Forrás: Antal Zoltán–Hoffer József: Alberttől Zsákig)*

Csak utólag derült ki, hogy a magyar csapat legnehezebb olimpiai mérkőzését a selejtezőben játszotta. A főtáblára kerülésért a helyszínen, Turkuban, Paavo Nurmi, a csodafutó szülőhelyén még meg kellett küzdeni a román válogatottal, melyben több magyar nemzetiségű labdarúgó is pályára lépett. Egy szikrázóan kemény meccsen győztünk. Még Dalnoki Jenő és Lóránt Gyula keménysége is eltörpült a román csatárokéhoz képest. Együttesünk innentől már gond nélkül masírozott az olasz, a török és a svéd válogatott fölényes legyőzésével a döntőbe,

*A helsinki olimpiára alakult ki
a Buzánszky, Lóránt, Lantos védőhármás*

ahol a félelmetes tudású játékosokból álló Jugoszlávia várt ránk. Lóránt Gyula minden találkozón biztos pont volt védelmünkben, látszott, hogy most van pályafutása zenitjén. A végjátékban a nagy tét miatt nem alakult ki látványos játék, mindkét csapat idegesen mozgott. A 36. percben Puskás Ferenc vezetést szerezhetett volna, de büntetőjét Beara kapus hárította. A magyar csapatkapitány kedvét azonban nem szegte a kihagyott 11-es. A 71. percben Czibor átadásából az ügyetlenkedő jugoszláv védelem díszkíséretében válogatottunk megszerezte a vezető gólját, ezzel jóvátéve korábbi hibáját. A jugoszlávok próbáltak egyenlíteni, de az élete legjobbját nyújtó Lóránt Gyula vezérletével védelmünk jól állta a rohamokat. Már mindenki elkönyvelte az 1:0-s magyar győzelmet, csak Czibor Zoltán nem. A 88. percben Puskás visszagurított labdájánál nem volt kinek passzolnia, váratlanul lövésre szánta el magát, és a labda védhetetlenül vágódott a jobb alsó sarokba.

Az olimpiai bajnok magyar válogatott. Balról: Lantos, Bozsik, Czibor, Palotás, Lóránt, Zakariás, Grosics, Kocsis, Hidegkuti, Puskás, Buzánszky

Olimpiai bajnok Magyarország! Bár a megszerzett elsőség nem ért fel egy világbajnoki címmel, mégis óriási sikerként könyvelhetjük el. A következő években a válogatottunk bebizonyította, hogy nem érdemtelenül lett olimpiai bajnok, világraszóló győzelmek követték a helsinki torna sikerét.

1953 májusában az Európa-kupa döntőjével avatták fel a római olimpiai stadiont. Óriási volt a tét, hiszen az olaszok szerettek volna visszavágni az olimpián elszenvedett vereségért, míg számunkra az Európa-kupa megnyerése az olimpia bajnoki cím után óriási dicsőséget jelentett volna. A végül 3:0-s magyar diadalt hozó mérkőzés után az olasz lapok azt írták, hogy „Nyomasztó

felsőbbrendűség. A magyar csapat a világ legjobbjai...” Ehhez az is kellett, hogy Lóránt az olaszok legveszélyesebb csatárát, Gallit eltüntette a pályáról. Szinte minden labdát elfejelt a nála magasabb támadó elől, de lábbal is kitűnő teljesítményt nyújtott.

A Wembleyben, az „évszázad mérkőzésén” is nagyon hasznosan játszott, kitűnően helyezkedett, és fejjátékban ismét verhetetlen volt. Nem egyszer kiváló ütemérzéssel szerelt, erőssége volt a lenyűgöző játékot bemutató válogatottunknak. A visszavágónak számító budapesti 7:1-es találkozón is szinte

hiba nélkül játszott. A mérkőzés elején rögtön tekintélyt szerzett magának határozott közbelépéseivel, az általa magasra tett színvonalat a 90 perc alatt végig tartotta. Lóránt Gyula – akár a többi csapattag – remek formában várta a svájci világbajnokságot, a nagy megmérettetést.

Az egész ország felfokozott hangulatban várta az 1954-es svájci világbajnokságot, az aranyérem szinte elvárás volt a fiúktól. Ragyogó sorozat után jutottak be a döntőbe, legyőzték Dél-Koreát 9:0-ra, az NSZK-t 8:3-ra, Brazíliát és Uruguay-t egyformán 4:2-re. Ezeken a szenzációs meccseken Lóránt Gyula végig csúcsformában játszott. Különösen a brazilok és az uruguayiak tették próbára, de Didi és Schiaffino is meghajolt előtte. Sajnos a fináléban alulmaradtak 3:2-re a nyugatnémetekkel szemben, így „csak” az ezüstérmet vehették át, óriási traumát okozva az egész országnak. A mérkőzés körülményei megrázóak és mindenki által ismertek: 2:0-s vezetésünk után maradtunk alul a korábban lesajnált nyugatnémetek ellen, Ling játékvezető 2:3-as állásnál nem adta meg Puskás Ferenc szabályos gólját.

Nem Lóránton múlt a vereség, ő a döntőben is csapata egyik legjobbjá volt. „Lóránt dicséretes lelkesedéssel küzdött, nagyon sok támadást akasztott

*Válogatott mezben
fénykorában*

*A világbajnoki döntőben. Balról: Puskás, Grosics, Lóránt, Hidegkuti,
Bozsik, Zakariás, Lantos, Buzánszky, Tóth M., Kocsis, Czibor*

meg, jól ugrott fel fejelni, biztos lábbal rombolt, minden tőle telhetőt megtett a német támadások elhárítására. Átlagon felüli teljesítményt nyújtott” – értékelte teljesítményét sportnapilapunk. Mindenesetre ő becsülettel helytállt, róla semmilyen pletyka nem terjedt el a vb-t követően. Mégis őt viselte meg legjobban a berni vereség. Egyik rádiónyilatkozata hullámokat vert: „Én mindent megtettem. És akkor most nézzünk meg másokat is, de ne csak a játékosokat!” Érdekesség, hogy ő volt az egyetlen a vb-döntő előtt, akinek rossz előérzetei voltak. Szepesi Györgytől tudjuk, hogy az osztrák Werner Schneyder a finálé előtt interjút készített Lóránttal. És mit mondott Lóri? „Nagyon félek, mert nem úgy készültünk, ahogyan kellett volna. Nem tartottunk rendes edzést, akaratban a németek fölének nőhetnek.”

Lóránt Gyulát ezekben az években országhatáron belül és kívül is a világ legjobb középhátvédjének, akkori szóhasználattal „kullancsának” tekintették.

A válogatott sikerei mellett klubcsapatában, a Bp. Honvédban is folyamatosan kimagasló teljesítményt nyújtott. A három bajnoki aranyérmet és két ezüstérmet szerzett csapat védelmének oszlopa, a *Népsport* értékelése szerint posztjának legjobb játékosa (1952, 1953, 1954).

Anekdóták Lóránt Gyuláról

A helsinki olimpia labdarúgó döntője. A mérkőzés félidejében telefonhívás Budapestről. A vonal végén: Rákosi Mátyás. „Ezt a mérkőzést minden körülmény ellenére meg kell nyerni! Az adott politikai helyzetben, ez presztízskérdés.” Lóránt ekkor átvette a telefont. „Rákosi elvtárs! Itt egyes embereknek sportkocsijuk van. Hogyha én egy ilyen sportkocsit kaphatok, megígérem, hogy ezt az olimpiát megnyerjük.”

A kocsit aztán haza is hozta, meg is tartotta.

• • •

A Római Olimpiai Stadionavató mérkőzése, 1953 tavaszán. Ekkor már harminc éve nem sikerült legyőznünk a taljánokat. Jól kezdtünk, negyedóra a miénk volt. Galli, a nyúlánk, roppant tehetséges középcsatár többször hintába ültette a védelmünket, gólhelyzetek sorát dolgozta ki. Végül Puskás is megunt. A felezővonalon, csípőre tett kézzel hátrafordult:

– Lóóóriiii! Meddig villog még az a center?

Lóri nem válaszolt, de érezte, keményebbnek kell lennie. Szigorú lett, fizikálisan elvette a kedvét Gallinak a viháncolásától. Gallinak hirtelen elment a kedve a párharcoktól és a továbbiakban került a Lórival való közvetlen találkozásokat, nem villogott. Nyertünk 3:0-ra, a közös

vacsorán Lóri előre nyújtott kézzel kereste Gallit. A center félreértette a bocsánatkérést, hátrált pár lépést, majd egy társa mögé bújt. De gondoltam, egy életre megjegyezte Lóránt Gyula belépőit és a kezét.

(Grosics Gyula elbeszélése)

• • •

Egy ismert anekdota szerint a 6:3 tiszteletére rendezett fogadáson Rákosi Mátyás azt mondta Lórántnak: „Remek futballista maga, csak ne lenne akkora reakciós!” Lóránt rezzenéstelen arccal válaszolt: „Tudja, Rákosi elvtárs, ez úgy van, hogy régen maguk voltak az ellenzék, a felszabadulás után meg mi vagyunk az ellenzék.”

• • •

Sztálinvárosban (ma Dunaújváros) játszott bajnokit a nagy Honvéd. Lóránt folyamatosan „értékelte” a játékvezető teljesítményét. Mást negyedennyi szemtelenségért régen kiállítottak volna. De Lóránt – és nem csak ő – külön kategóriába tartozott. A játékvezető végül meg sokallta a dolgot:

— Lóránt úr, elválunk, ha ilyeneket mond!

De Lóránt a helyzet magaslatán trónolt:

— Micsoda?! Le akar menni? Arról szó sem lehet! Ki vezeti akkor a meccset?

Hát ilyen volt Lóránt Gyula stílusa.

• • •

Amikor odahaza bajnoki meccset játszottak, akkor sem ismert irgalmat. Egy Honvéd–Vörös Lobogó mérkőzésen „véletlenül” könyökkel orrba verte Palotás Pétert. – Palotás nem volt olyan állapotban, hogy tiltakozhasson, és helyette Kovács Imre, a csapatkapitány rohant oda Pósa játékvezetőhöz. A bíró pedig ekképp hárította az igazságszolgáltatást:

– Láttam, persze, hogy láttam. De Palotás megérdemelte. Miért megy Lóránt közelébe, amikor jól ismeri...

• • •

1954 szeptemberében Budapesten játszott a román válogatott. A mérkőzés előtt Sebes Gusztáv felhívta játékosai figyelmét arra, hogy egy szocialista ország fiai ellen mérkőznek, és annak rendje-módja szerint viselkedjenek a pályán. A második félidő közepéig minden a „regula” szerint működött. 5:1-es magyar vezetés után, a magyar 16-os előtt egyszerre ütközött a románok balösszekötője, Ozon és a gránitkemény Lóránt... A nagy csattanás még a díszpáholyban helyet foglaló Rákosi Mátyáshoz is felhallatszott. Két hordágy sem volt elegendő, hogy a román játékost

„letakarítsák” a pályáról. A találkozó után Sebes kérdőre vonta Lórántot.

– Guszti bácsi – felelte habzó szájjal Lóránt –, képzelje el, a román szidta a kommunista anyámat.

A jól értesültek még hozzátették a történethez a következőket is: Még az Erdélyi-bajnokság során, 1944-ben Ozon egyszer csúnyán betartott Lórántnak, aki tíz évet várt arra, hogy visszafizesse...

A szigorú középhátvéd

• • •

Köztudott volt, hogy a legjobb futballistáink üzleteléssel jutottak mellékes jövedelemhez, amelynek nagysága az akkori viszonyok között egyáltalán nem volt mellékes. Az elvesztett vb-döntő után azonban szigorúbbá vált az ellenőrzés, az akkori idők humoristája, Kellér Dezső számára is vette a csempészőket. Hofi Géza – már a Kádár-rezsimben – doxásoknak titulálta az Aranycsapat tagjait. Sőt Lórit nemes egyszerűséggel csempészkirálynak hívták. Persze, ha győzött a csapat, nem volt szigorú a vámvizsgálat. A húsvéti torna keretében játszották 1953. április 3-án Bécsben az Austria Wien–Bp. Honvéd mérkőzést. A 17. percben már 4:0-ra vezetett a Honvéd, Lóránt hátraszólt Grosicsnak: „Vihetjük a cuccot!” (A Honvéd végül 7:6-ra győzött a szemtanúk szerint az akkori idők egyik legjobb meccsén.)

Lóránt Gyulát csempésztevékenységben nem kellett féltetni. Utalva Kellér Dezső humorista kabarészámára az 1954. december 8-i skót–magyarra, Londonon átutazó futballistáinkat fogadó nagy tömeg előtt a középhátvéd kijelentette:

„Uraim, ez a magyar válogatott, Kellér Dezső nincs itt!”

• • •

Volt egy módszere, amikor először összetalálkozott az ellenfél középcsatárával, rendkívül kíméletlenül megrúgta, de ravaszul úgy tett, mintha ez véletlenül történt volna. Szabadkozott, bocsánatot kért. Így tekintélyt is szerzett, ugyanis legközelebb, amikor egyenlő eséllyel indultak a labdára, a középcsatár arra gondolhatott, ha nekimegyek ennek az oszlopnak, megint fájni fog. Míg ezen tűnődött, Gyuszi már el is vitte a labdát.

(Buzánszky Jenő vallomása)

A csúcsról csak lefelé vezet út

A berni vereséget követően válogatottunk tagjainak egész eltérően folytatódott a karrierje. Volt, aki rögtön kimaradt a keretből, Sebes új játékosokkal is próbálkozott.

1954 őszén Lóránt Gyula még kiemelkedően játszott. Csehszlovákia ellen ő volt a védőhármás legjobbja, a decemberben, Skóciában 4:2-re megnyert találkozó után így értékelte játékát sportnapilapunk: „Lóránt a magyar csapat legjobb játékosának bizonyult. Kitűnően helyezkedett, jól kísérte figyelemmel a skót támadások kibontakozását, és rendszerint időben tudott közbelépni. Határozott volt és erőteljesen rombolta szét a skót támadásokat.” 1955 tavaszán még az északi túrán pályára lépett, nem is játszott rosszul. A Dánia elleni győzelem (6:0) után, mely – később kiderült – utolsó válogatott szereplése volt, a Népsportban ezt olvashatjuk róla: „Lóránt szilárd pontja

volt a védelemnek. Rendszerint csírájában megakadályozta a dán támadások kibontakozását. A II. félidő végén az erősen csúszós talaj többször megréfta.” A következő mérkőzésen a Népstadionban Skócia ellen a sérült Kárpáti helyett még bekerült a válogatott keretébe, azonban nem jutott szóhoz. Ősszel Sebes Gusztáv elfelejtette, sőt a Honvédból is kimaradt, Palicskó lett az utódja.

Kétségkívül Lóránt Gyula leszállóágba került. De valószínű, hogy erről nem csak ő tehetett, sőt... A berni vereséget követően a csapat tagjainak megszűnt a kiváltságos helyzete. Sorozatban jöttek az eltiltások, más szelek fújdogáltak. Lóránt Gyula is kezdett nemkívánatos személy lenni a hatalom szemében. Kimaradt a válogatottból, majd a Honvédból is, 1955 decemberében a Képes Sport címlapjáról felsőbb utasításra kifelejtették a bajnokcsapat fényképéről. És ez még csak a kezdetet jelentette...

Az igazsághoz tartozik, hogy 1955-ben már 32 éves volt, Sebes is erőltette a fiatalítást. Azonban bizonyára nem az életkora miatt lett kegyvesztett, hiszen posztján abban a Börzsey Jánosban találta meg a Sebest követő Bukovi Márton az utódját, aki az elődje volt, és idősebb nála két évvel.

1956-ban már a Bp. Spartacusban találta magát, de fél év után távozott onnan. Vácon borozót kapott, ennek fejében leigazolta a Váci Vasas csapata, ahol 1957-ben végleg felhagyott a futballal.

Erről az időszakáról is van emléke az öccsének, Imrének:

– *1956 hogyan változtatta meg a Lóránt család életét?*

– Legidősebb testvérünk akkor távozott Svédországba, megsúgták neki, hogy jobb, ha elhagyja az országot. Bent volt a Munkástanácsban. Még én sem beszéltem róla, hogy Gyula is tervezte a családjával, hogy külföldre szöknek. De ennek előzménye is volt. Gyulától tudom, hogy kész szerződést küldtek a japánok az OTSB-nek, szövetségi kapitánynak hívták. Kutas István, aki ki nem állhatta Gyulát, persze nem engedélyezte. Ha akkor külföldre távoznak, ő lehetett volna a japán szövetségi kapitány. Én már Kőszegen megszerveztem mindent, de az utolsó pillanatban meggondolták magukat, nem akarták itt hagyni a már megszerzett egzisztenciájukat.

– *Évekig a MÜTEX, azaz a Műanyag-feldolgozó Szövetkezet elnöke volt, ahol nem hagyták békében az elvtársak, csaknem sikerült börtönbe juttatniuk.*

– Gyula felkarolt, segített mindenkit, aki ellenzéki volt. Szabadvári bácsi, a kőszegi szappangyáros volt például a személyzetise. De Sinkovits Imre is dolgozott nála, aki 1956 után nem kapott a tehetségéhez illő munkát. Ellenségei lesték a pillanatot, hogy lecsapjanak rá.

2009-ben Kőszegen, az összmagyar diák bajnokság döntőin Sinkovits Imre fia, **Sinkovits-Vitay András** előadóművész és Lóránt Imre díszvendégek voltak. Amikor összetalálkoztak, András rögtön felidézte édesapja és Lóránt Gyula barátságát.

– Ha nincs a drága Gyula bácsi, vagy ahogy Édesapám szokta őt hívni, Lóri, nem is tudom, miként vészeltük volna át azokat a nehéz éveket. Mert voltak titkos adakozók, akik a küszöbünkre tettek két liter tejet, egy kiló kenyeret, tíz-húsz forintot, de aki munkát adott Édesapámnak, az Gyula bácsi volt. Arra persze neki is ügyelnie kellett, hogy ne legyen feltűnő a ket-tejük közötti szimpátia, barátság, mert itt mindenki súgott, mindenkiről.

Kevés olyan karakán ember volt, aki nemet mert mondani, mesélte később Édesapám. Így aztán mi, összeszorított szájjal, de összetartottunk. Ő nemhogy tehetségéhez méltó munkát nem kapott, hanem semmilyen. A portástól tudta meg, hogy menesztették a Nemzeti Színházból... Egy évre rá Édesanyámat is a Madáchból. Aczél utasítására azonban visszavették, mondván nem csinálnak a Sinkovitsékból mártírokat. Így aztán esténként közösen készítették a „Kis doktor” felszerelést, sorjázta, csomagoltak, mindezt Lóri bácsi jóvoltából. Megszokott vendég volt mifelénk az esténként feltűnő, fekete, lefüggönyözött autó, a rendőrség, hogy bejelentést kaptak rólunk, no meg a hetente betoppanó végrehajtó. Mi, gyerekként annyit éreztünk az egészből, hogy étkezésünk kicsit „korlátozottá” vált, lassan mindenünk eltűnt a lakásból, Édesapát minden este elvitték, csaknem két éven keresztül. Édesanya pedig lámpafény mellett próbált elaltatni minket, mesével, mert átragadt ránk is a félelem... Voltak napok, amikor bevitt minket Lóri bácsiékhoz, hadd lássuk Édesapát, mennyit dolgozik értünk, no meg vitt apának egy kis ebédet is, ha volt miből. Arra nagyon ügyelt mindenki, hogy mi csak a boldog, nevető szüleinket lássuk. Édesapámat állandóan zsarolták, Édesanyám méltatlan szerepeket kapott, de kibírták, ezért is örök hála Lóránt Gyulának. Talán 1963-at írtunk, amikor Édesapám, már a József Attila Színház tagjaként, azzal jött haza, hogy a Lórinak is menekülnie kellett. Ezt akkor nem értettem. Csak az 1990-es évek közepén, a nagy norvég éjszakában, a vonatra várva mesélte el, mennyi minden ment keresztül Lóri, a „Csodaember”. Ott ültünk, kettesben, szótlanul, könnybe lábadt szemmel. Köszönjük, Lóri Bácsi!

A váci borozó helyett a XIII. kerületben, a Sallai utcában nyitott egy újat. Közben hiába kért többször is felvételt a Testnevelési Főiskolára, sokáig indoklás nélkül elutasították, majd meglepő fordulatként mégis felvették a TF-re, és 1961-ben megszerezte az edzői képesítést. Azonban állást nem kapott, számára érthetetlen módon „feketelistán” szerepelt. A sporthatalmasságok parkoló pályára kényszerítették. Aztán egyszer váratlanul megtört a jég. A Honvédelmi Minisztériumban döntöttek, a gyengén szereplő, bukdácsoló Bp. Honvéd kispadján váltani kell. Ismét jött a fekete autó. Fent úgy döntöttek, hogy elnézik „bűneit”, és a Honvéd edzőjeként újabb lehetőséget adnak neki. Ez igazi kihívást jelentett számára, megmutathatta szakértelmét.

Újra szárnyal a Honvéd

Lóránt Gyula nagy kedvvel, boldogan látott munkához. Sebes Gusztáv, aki a Honvéd szaktanácsadója volt, lemondott tisztségéről, nem értett egyet a kinevezéssel. Lóránt, amikor első alkalommal ment be az öltözőbe, az egykori játékostárs, Tichy Lajos üdvözölte:

- Gratulálok a kinevezéséhez, edző sporttárs – nyújtotta kezét Tichy.
- Majd ha én nyújtok kezét, akkor üdvözölhetsz.

Azonnal megkezdődött a rivalizálás az új edző és a csapat legnagyobb sztárja között, de Tichy beállt a sorba, legalábbis egyelőre. Lóránt vasfegyelmet tartott, óriási tekintélye volt az öltözőben, még az öregek, Tichy és Kotász is teljesítette minden kérését. És láss csodát! Az addig bukácsoló Honvéd sorra aratta győzelmeit, és az őszi szezón végén már a tabella élén állt, listavezetőként várta a tavaszt. Az új szakosztályelnök, Bozsik József szerint Lóránt Gyula „Ért a játékosok nyelvén, erélyes, határozott, vannak elképzelései, sokat foglalkozik az emberekkel”. A kegyetlen edzéseket, a sok futást azonban hamarosan megelégtették a játékosok, élükön Tichy Lajossal. „Nem bírja a lábam a sok futást” – jelezte Tichy. Lóránt jótányit sem engedett elveiből. A csapat sztárja sérültet jelentett, majd játékra jelentkezett, azonban a hajthatatlan tréner Szombathe-lyen a tartalékcsoportba számúzta. Egy Tichy Lajost! Kitört a háború az edző és sztárjátékosa között. A vezetők próbálták Lórántot jobb belátásra bírni, hogy Tichyt állítsa vissza a csapatba, de ő nem volt hajlandó kompromisszumot kötni. A minisztériumban döntöttek: menesztették Lóránt edzőt, aki bár szakmailag kiváló munkát végzett, de a játékosokkal nem találta meg a közös hangot, akik megbuktatták. Évekkel később kísértetiesen hasonló eset történt Bozsik József edzővel, aki szintén a tartalékok közé küldte Tichy Lajost.

Még 1963 tavaszán az Oroszlány edzője lett, varázsütésre megnyerték a másodosztályú bajnokságot, de felsőbb utasításra mégsem vállalhatták az élvonalbeli szereplést. Így két hónap után ismét csapatot kereshetett magának, és talált is. Aláírt a Debrecennek, de a hajdúságiakat magas helyről megfenyegették az elvtársak, hogy lépjenek vissza Lóránt szerződésétől. Visszaléptek. Ezek után felkereste Sebes Gusztávot, hogy számon kérje rajta az elmúlt évek megpróbáltatásait. Bár nem Sebesre gyanakodott, de kérte, hogy segítsen megfejtetni, ki áll a dolgok mögött. Az Aranycsapat korábbi szövetségi kapitánya kimondta a nevet: Kutas István. A bigott kommunista sportvezető szívből gyűlölte Lórántot, csak találgatni lehet, hogy miért.

Lóránt Gyula végképp belátta, hogy Magyarországon nem lehet maradása, itt nincs jövője. Többszöri elutasítást követően 1963 decemberében útlevelet kapott, majd 1963. december 26-án Bécsbe távozott. Azonban nem egyedül, de erről majd később.

Ibolya a két gyerekkel, Évával és Eszterrel itthon maradt. Bár folyamatosan hívta őket később is, hogy kövessék, de a kiutazásukat mindig megtagadták. Lóránt Gyula Nyugaton új életet kezdett.

Ibolya felnevelte a két lányát, Budapesten hunyt el. A feleség első házasságából született Éva Adrienne, akit Lóránt Gyula a nevére vett, 1974-ben szintén külföldre távozott, ő többször találkozott nevelőapjával. Egy gyémántkereskedő, Pogány Alajos felesége lett, akitől elvált, és jelenleg Franciaországban él, neves festőművész. Lóránt Eszter hétéves volt, amikor édesapja külföldre távozott, igazán nem ismerhette őt, a sors úgy hozta, hogy később már nem találkozott vele. Diplomás gyógyszerészként dolgozott, jelenleg Budapesten él. 1981-ben, amikor Puskás Öcsi hazatért, és nagy ünnepséget rendeztek, akkor Lóránt Gyula is indult Budapestre, újra láthatták volna egymást, de az élet mást akart.

A Bundesliga sztáredzője

Lóránt Gyulának a nulláról indulva kellett felépítenie magát. Hat hónapig maradt Bécsben, mivel nem volt vízuma, úgy kellett átszöknie Németországba. Egykori ellenfelei, a világbajnok nyugatnémet válogatott szövetségi kapitánya, Sepp Herberger és csapatkapitánya, Fritz Walter segítségével sikerült bejutnia a kölni edzőképzőbe, és közben az 1. FC Kölnnél szaktanácsadó lett.

*Akik a legtöbbet segítettek a kezdő edzőnek:
Fritz Walter és Sepp Herberger*

Nagyon nehéz időszak volt ez számára, a nyelvet is tanulnia kellett, de az életben is olyan kemény volt, mint a futballpályán. Fantasztikus fanatizmusa átsegítette minden nehézségen. Még a kölni edzőképző iskolába járt, amikor megkezdte edzői karrierjét Németországban. Edzői pályafutása állomásait csak dióhéjban idézem fel.

SV Rheydt (1964–1965). A ma már Mönchengladbachhoz tartozó városka amatőr csapatához az edzőlegenda Hennes Weisweiler ajánlására került. Ez a munka inkább kikapcsolódást jelentett (és persze egy kis jövedelemkiegészítést) számára, miközben végezte az edzőképzőt.

1. FC Kaiserslautern (1965–1967, 1969–1971). Fritz Walter közreműködésével 1965 márciusában vette át a biztos kiesőnek elkönyvelt csapat irányítását, év végére a Bundesliga ötödik helyére hozta fel őket. Teljesen új, sosem

látott edzés módszereket talált ki, pl. a Bundesligában ő alkalmazta először az erdei futást, és ő honosította meg a 4-2-4-et, a területvédelmet. Itt játékos volt Otto Rehhagel, a későbbi sikeredző, akit egy alkalommal annyira kihozott a sodrából, hogy nekitámadt edzőjének. Lórántnak ebből az jött le, hogy Rehhagel igazi profi, stabil csapattag is volt nála.

MSV Duisburg (1967–1968). A Kaiserslauternben befutott edző jóval kedvezőbb feltételekkel szerződött Duisburgba. *„Az évadot csúcsformában kezdjük, majd október végén kisebb hullámvölgy következik, de ebből gyorsan kilábalunk és megkezdjük előrenyomulásunkat a bajnoki táblázaton”* – kezdte első sajtótájékoztatóját. Az újságírók csak mosolyogtak, de a Duisburg ősz végén a táblázat negyedik helyén állt, bejött a jóslata. Változatos edzéseket tartott, játékosai sokszor csodálták remek ötleteit, azonban vitája támadt a vezetőséggel és felbontotta szerződését. Egy berlini amatőr csapat érintésével visszaszerződött Kaiserslauternbe.

1. FC Köln (1971). Rövidre sikeredett kölni szerepvállalása, pedig a csapat a negyedik helyen állt, mikor a klubelnök menesztette. Több oka volt annak, hogy idő előtt kellett távoznia: 9000 márkás extra fizetését az anyagi gondokkal küzdő klub nem tudta fizetni, aztán összerúgta a port Wolfgang Overathnal, a csapat elsőszámú sztárjátékosaival, de a döntő ok az volt, hogy megsértette Oskar Maas klubelnököt. Egy müncheni kupameccsen állítólag felkiabált a díszpáholyban ülő elnöknek, hogy *„Fogd be a szád, te kövér disznó!”*. Lóránt ezt mindvégig tagadta, szerinte egy müncheni szurkoló ordította a sértést. A tréner szerint ez csak ürügy volt az eltávolítására.

Kickers Offenbach (1972–1974). A Bundesliga újoncánál is nagy tervekkel vágott neki a munkának, edzés módszerei kemények, céltudatosak voltak, azonban a vezetőség eladta alóla a fél csapatot, ami válságot idézett elő. Elküldték, de emelt fővel távozott.

Freiburger FC (1974). Ismét egy amatőr csapat következett. A közeli Endingenben kezdett építkezni, közben elfogadta a freiburgiak invitálását. A klub lehetőségei és játékosainak képességei korlátozottak voltak, kapóra jött a görög PAOK ajánlata, és ezúttal ő mondott fel.

PAOK Szaloniki (1974–1976). Meghódította Görögországot is, keménysege itt sem ismert határokat, a játékosok átálltak a területvédelemre, és ez elég volt ahhoz, hogy a PAOK bajnokságot nyerjen. Lóránt Gyula megdicsőülve tért vissza Németországba, ázsiója tovább nőtt, igazi sztárklubok akarták szerződtetni.

Eintracht Frankfurt (1976–1977). Megmentőként érkezett a klubhoz, az együttes mély válsága közepette. A csodadoktor olyan veretlenségi rekordot produkált a Majna-partiakkal, hogy ilyet a Bundesliga még nem látott: 22 mérkőzésen nem találtak legyőzőre. Az edző és csapata parádés módon egymásra

A legjobban Jürgen Grabowskival értették meg egymást

talált. Elhitette játékosaival, hogy ők a legjobbak, óriási önbizalmat táplált beléjük. Az akkor már világbajnok Jürgen Grabowski így emlékezett róla: „Ő volt a legjobb edző, akivel valaha dolgoztam. Még belém is annyi önbizalmat csepegtetett, hogy 32–33 évesen olyan teljesítményeket produkáltam, amelyekben sosem hittem volna.” Ekkor már Csernai Pál volt a pályaedzője, akit még Magyarországról ismert. Ő így vélekedett róla: „Remekül tudta motiválni a játékosokat. Frankfurtban egy lógó orrú társaságot kapott, hiába játszott ott a világbajnok Grabowski és Hölzenbein, képtelenek voltak felszabadultan futballozni. Gyula a pályán szabad kezet adott nekik, a többieket pedig lélektanilag felhozta. Huszonkét meccsen maradtunk veretlenek zsinórban, nem

*Lóránt Gyula és Dettmar Cramer
a furcsa edzőcsere főszereplői*

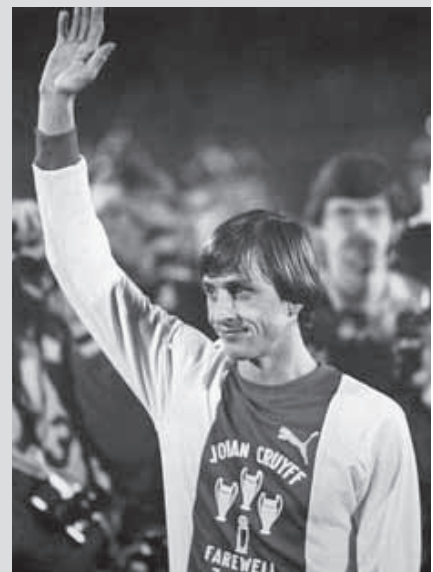
volt nála nagyobb ember Frankfurtban. Grabowski például a tűzbe ment volna érte. Volt hitele a szavának, a játékosok felnéztek rá.” Azonban a vezetéssel itt is vitába keveredett. Kirúgni nem merték, mert végkielégítése 450 ezer márka lett volna. A Bayern München elnöke, Wilhelm Neudecker kivevte rá a hálóját: javasolta, hogy a Münchenben

oly népszerűtlen Dettmar Cramerrel, a „kis Napóleonnal” cseréljenek helyet, így minden megoldódna. Mellesleg az elnök 100 ezer márkát ajánlott a Frankfurtnak a cseréért, amely kis huzavona után létrejött.

Bayern München (1977–1979). Sorozatban öt vereség után vette át a bajor gárdát. „Ennyi rossz futballistát egy csomóban rég láttam. Esküszöm, szédülök” – jelentette ki Lóránt. Teljesen felforgatta a csapatot, önbizalmat szuggerált beléjük, és megindultak felfelé a tabellán. Bent tartotta a kieséstől fenyegetett bajorokat.

Johan Cruyff búcsúmeccse

Lóránt Gyula müncheni edzői időszakára esett minden idők legjobb holland (sokak szerint nem csak holland) labdarúgójának búcsúmérkőzése, Amszterdamban. A találkozó botrányosra sikeredett, de erről nem Lóránt Gyula tehetett. A háromszoros aranylabdás Johan Cruyff 1978. november 7-én, az Ajax Amsterdam–Bayern München barátságos meccsen köszönt el a szurkolóktól, ám a bajorok alaposan elrontották az ünnepet. A hasonló búcsúmeccsek általában gólokban gazdag döntetlennel szoktak végződni, bár a gólparádé teljesült, ám csak az egyik csapat részéről. 8–0 arányban a vendég Bayern kiütötte az Ajaxot.

Miért történt ez a tiszteletlenség? A müncheniek nem felejtették el, hogy 1973-ban Cruyff vezérletével BEK-elődöntőben 4–0-ra kikaptak. Ez éles mérkőzés volt, de őket fűtötte a visszavágás utáni vágy. Ez sikerült is egy barátságos mérkőzésen. Gerd Müller parancsba adta: „Zúzzuk szét őket!”

A Bayern München nevében Karl-Heinz Rummenigge ügyvezető, aki négy gólt szerzett ezen a furcsa találkozón, huszonnyolc év elteltével bocsánatot kért Johan Cruyfftól az elrontott ünnepért. „Sértő módon játszottunk, de az Ajax is hibás volt. Nem hoztak el bennünket a repülőtérre, sőt senki sem várt minket, egy másodosztályú szállodában volt a lakhelyünk, ráadásul a kezdés előtt Cruyff bejött az öltözőnkbe, és megkért mindenkit, hogy komolyan játsszunk.” Utólag Gerd Müller sem volt büszke a fölényes sikerre, Sepp Maier pedig csak annyit mondott: „Sorry, Johan”.

Lóránt Gyula a mérkőzés után: „Végre megértették, mit akarok tőlük.”

Cruyff búcsúja azonban ideiglenesnek bizonyult, fél évvel később visszatért, sőt még az Ajaxot is bajnoki és kupagyőzelemre vezette. Hat év múlva hagyott fel végleg a futballal, de érthető módon lemondott egy ismételt búcsúmérkőzésről.

Azonban hamarosan viharfelhők gyülekeztek a csapat háza táján. Lóránt nem kímélte a világsztárokat, főleg Gerd Müllerrel gyűlt meg a baja. A kapus Maiert így cukkolta: *„Sepp, csodálom bátorságodat. Ezzel a ronda vékony lábaddal mégis rövidnadrágban játszol.”* Paul Breitnerről mondta: *„Breitner képtelen a pályán gondolkodni, fafejű alak.”* Nem késett Breitner válasza sem: *„Valaki szabadítson meg bennünket ettől a bohóctól!”* A játékosok, akik néhány hónappal korábban még szentként tisztelték, most végérvényesen el-lene fordultak. A sztárjátékosok az általa a Bundesligában bevezetett területvédekezéssel (Raumdeckung) képtelenek voltak megbékülni. Ami működött Frankfurtban, az Münchenben nem. Ezek a játékosok nem fogadták el Lóránt rendszerét. A Düsseldorfban elszenvedett 7–1-es vereség után betelt a pohár. Lóránt: *„Ha öt-hat ember csak ácsorog, a legjobb taktika sem ér semmit. Olyan játékosok próbálkoztak a lestaktikával, akik azt sem tudják, mi az a les. Az egyetlen baj a területvédelemmel, hogy ha félresikerül, akkor mindig az edző a hibás.”*

Lóránt Gyula a Bayern München edzőjeként (a kép baloldalán)

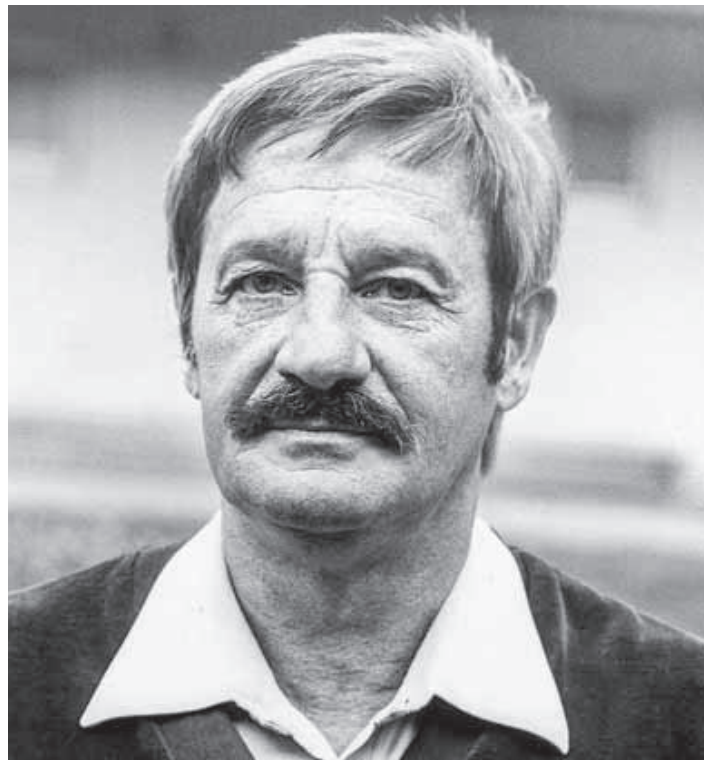
A helyzet kezdett eldurvulni. Amikor Lóránt korcsolyázás közben elesett és megsérült, a klub betegszebadságra küldte a térdével bajlódó mestert. A következő, Hamburg elleni meccsen már a pályaedzője, Csernai Pál ült a kispadon. Miközben gyógyult a térde, a Bild-Zeitungban futó cikksorozatában többször kritizálta a Bayern vezetését, ami kiverte a biztosítékot Neudecker elnöknél, aki azonnali hatállyal menesztette, mert „*Herr Lóránt sorozatosan ártott a klub jó hírnevének.*”

Schalke 04 (1979). A hetvenöt éves Schalke kieső helyen szerénykedett 1979 tavaszán. A Messiás szerepét Lóránt Gyulára osztották, aki a szezon végén ismét benntartotta a csapatát. A következő idényben feszült helyzet alakult ki a klubon belül, decemberben leváltották Günter Siebert elnököt, majd két napra rá Lórántnak is felmondtak. Az új elnök nem volt hajlandó fizetni az edző havi 26 ezer márkás extra fizetését. Mindenesetre a 120 ezer márkás végkielégítéssel anyagilag itt sem járt rosszul.

Lóránt Gyula nemcsak keménységéről volt híres, hanem szállóigéiről is. „*Der Ball ist rund. Wäre er eckig, wäre der ja ein Würfel.*” A labda gömbölyű. Ha szögletes lenne, akkor dobókocka lenne. „*Bundesligaspiele sind keine russische Wahlen, bei denen immer gewonnen wird.*” A Bundesliga-meccsek nem orosz választások, ahol mindig nyernek.

Csernai Pállal a kispadon

A Schalke edzőjeként

PAOK Szaloniki (1981). Az újfent szabaddá váló edző fél év pihenő után 1980 nyarán, a PAOK csábítására igent mondott, és visszatért korábbi sikerei helyére.

Jenkei Ede: „Halála előtt szinte pontosan egy évvel, úton Görögország felé még betért Kőszegre, és egy kellemes estét együtt töltött velünk, régi klubtársakkal. Másnap az utódok edzésére is kilátogatott, buzdította őket a (kőszegi) foci szeretetére. Néhány társával a kőszegi temetőben az elhunyt barátok sírjainál tisztelegtek, emlékeztek az együtt töltött évekre. Nem sejtették, hogy utoljára találkoztak.”

*Barátokkal – utoljára – a kőszegi temetőben.
Balról: Kántor József, Szakács József,
Lóránt Gyula, Várszegi Lajos és Solymár Ferenc*

1981. május 31-én megrázó események játszódtak le a PAOK–Olimpiakos bajnoki mérkőzés 76. percében, Szalonikiben. Miközben Koudasz, a PAOK csatára egy ordító helyzetben hibázott az Olimpiakos kapuja előtt, Lóránt Gyula, az együttes világhírű edzője felugrott helyéről, érezve a tragédiát a szívéhez kapott, és eszméletét veszve összecsuklott a kispadon. Megriadt emberek nyújtottak azonnal segítő kezet, de a kórházba szállított 58 éves tréneren már nem tudtak segíteni az orvosok. Mondják, hogy csak a legnagyobbaknak adatik meg ilyen halál. Lóránt Gyula közékük tartozott, az égiek a futballpálya mellől, számára az életet jelentő kispadról szólították magukhoz.

Halálhíre egész Európában megdöbbenést váltott ki, a legtalálóbban a német Die Rheinpfalz újság nekrológja fogalmazott: „Ez az ember jobb volt, mint a híre.” Csak hazájában tudósítottak nagyon kurtán az esetről, az Arany-csapat elhunyt tagjai közül róla emlékeztek meg a legszükszavúbban. Csupán Salamon József, a PAOK ex-diósgyőri játékosa számolt be a sportnapilapnak a szomorú hírről. Semmi kommentár, semmi méltatás. Nem ezt érdemelte.

1981-ben, a baloldali diktatúra idején még nem volt meg a realitása, hogy egy „disszidált” katonatisztet hazahozzanak Magyarországra, és múltjához, életpályájához méltó körülmények között eltemessenek. Június 6-án, Endingen

Lóránt Imre fiával emlékezik bátyja endingeni sírjánál

am Kaiserstuhlban temették el, azon a napon, melyen a magyar–angol vb-selejtező előtti öregfiúk-mérkőzésen a hazalátogató Puskás Ferencet ünnepelték, a Népstadionban. Lóránt Gyula is köztük lett volna.

Lóránt Gyula játékosként példásan és lelkiismeretesen készült minden mérkőzésére, mindig a maximumot akarta nyújtani, és sugárzott belőle az önbizalom. A magyar válogatott mezében a megbízhatóság mintaszobrának számított. Edzőként is vérbeli profi volt, de itthon nem tudott érvényesülni. Sem edzőként, sem civilként. „Milyen bűnöket követtem el, hogy még emberszámba sem vesznek?” – fakadt ki. A kor sporthatalmasságainak – élükön a mindenható Kutas Istvánnal – szálla volt a szemében. Külföldi sikereivel nemcsak magának bizonyított.

Ismét Lóránt Imrét kérdezem:

– 1963 karácsonyán külföldre távozott a bátyja. Hogyan tartották a kapcsolatot, ön meglátogatta őt az „emigrációban”?

– Igen, többször jártam nála Németországban, egész véletlenül majdnem mindig akkor, amikor parkolópályán volt, azaz nem volt csapata. Egyszer Görögországban is felkerestem.

Gyula (balról) és Imre egy görög templomban elhunyt bátyjuk tiszteletére gyertyát gyújtanak

– *Gondolom, nem volt egyszerű útlevelet szereznie.*

– Ezzel nem volt gondom. Gyula üzent, hogy keressem meg Kovács Imrét, aki a Bástyában illetve az MTK-ban játszott, ő az útlevélosztályon dolgozott, és segített nekem. Csak egyszer nem kaptam útlevelet, Pozsonyba akartam utazni, de akkor már Imre nem volt az útlevélosztályon.

– *Milyen edző volt Lóránt Gyula, látta őt munka közben?*

– Rendkívül kemény edző volt, mondhatni kíméletlen, igazi maximalista. Először Gyula jelent meg mindig a tréningen, futbalszerelést öltött, mindent meg is mutatott játékosainak. Nagyon jó rúgótechnikája volt. A Bayerntől én is óvtam, de azt mondta: „Imi, muszáj mennem, mert még a Cramer kiejti őket.” Gyula bent tartotta a bajorokat, de a játékosok, élükön Breitnerrel, megbuktatták.

– *Volt rá példa, hogy a bátyja kikérte футбол ügyben a véleményét?*

– Egy alkalommal, amikor a fiamnál voltam éppen Frankfurtban, telefonált, hogy üljek azonnal autóba, és induljak hozzá. Azonnal leutaztam Endingenbe, ahol Gyula és még négy ember várt rám. Kiderült, hogy a PAOK középhátvédet akart szerződtetni, és három jelöltjük is volt. A kisésti Kocsis István, a diósgyőri Salamon József és az ukrán Konykov Kijevből. Kérdezte, hogy én kit szerződtetnék. Hát, én Salamon Jóskát ajánlottam, jó futballista, biztosan megállja majd a helyét. „De vigyázz, öcskös, ha nem válik be, szétrúgom a feneked!” – mondta. Pár hónap múlva hívott telefonon Szalonikiből. „Gratulálok, öcskös, jól választottál. Ilyen becsületes sportemberrel még nem találkoztam. Minden mérkőzésen szinte a mezőny legjobbjá, kiváló futballista.” Sajnos Gyula halála után német edzőt szerződtettek, aki kijelentette, hogy neki kommunista országból nem kell labdarúgó, így szegény Jóskának idő előtt véget ért a görög pályafutása. A PAOK-nál volt még egy magyar játékosa, aki Pesten született és szerepelt a Kistextben, valamint az MTK-ban is. Kermanidisznak hívták, jobbszélsőt játszott. Gyula őt is szerette, rendszeresen játszatta.

Salamon József, a DVTK egykori válogatott középhátvédje is ott volt a pályán, amikor Lóránt Gyula összeesett: „A csapattársaim megbárátkoztak a gondolattal, hogy Gyula bácsit kórházba vitték, de nekem nagyon rossz érzésem volt, mert én átéltem hasonlót Tátrai Sanyi bácsival, aki szintén így halt meg. Borzasztó volt.” Salamon József csak szép emlékeket tud egykori edzőjéről felidézni: „Rettenetesen kemény edzé-

seket tartott, volt olyan gyorsasági-állóképességi edzés, ami mindössze ötven percig tartott, de még a fülemen is vettem a levegőt. Nem ismert kegyelmet. Azt hittem, hogy 32 évesen már nem fog nekem újat mutatni, de hatalmasat tévedtem. Megtanított új rúgásfajtákra, az igazán jó ütemű fejesek titkára, a helyezkedés általam addig nem vagy csak alig ismert fortélyaira. Gyula bácsi az edzéseken mindig maga mutatta be a feladatokat. Mezbe öltözve, ha kellett százszor magyarázta el, hogy ki, mit, mikor és miért hibázott, és rögtön elmondta azt is, mi lett volna a helyes megoldás.”

Halála után még hosszú évekig hazavártam

Lóránt Gyula életének utolsó két évtizedét, külföldi edzői pályafutását a korabeli külföldi és hazai sajtó segítségével tekintettük át. Sokszor bizony nehéz volt megbízható információkat találni. Magánélete pedig szinte teljesen ismeretlen volt a nagyközönség előtt. 1963 karácsonyán későbbi feleségével, Zsófiával hagyta el az országot. Életének utolsó húsz évéről a kőszegi, 2011-es újratemetése előtt sikerült beszélgetnem özvegyével, a hozzá legközelebb álló társsal, aki néhány fontos és érdekes történetet idézett fel férje életéből. Zsófia asszony Lóránt Gyulát mint játékost koránál fogva csak hallomásból ismerte, így természetesen erről az időszakáról nem kérdeztem.

– *Miért döntött úgy, hogy korábbi elhatározását felülvizsgálva férje végső hazatérését kezdeményezze?*

– Úgy érzem, hogy most jött el az ideje. Korábban Kőszegről és a rokonság részéről is volt ilyen kérdés, de én mindig elutasítottam. Gyula elvesztése váratlanul ért, melyet nagyon nehezen dolgoztam fel. Halála után még hosszú évekig hazavártam. Életem borzasztó időszaka volt, rengeteget sírtam, a kislányunk mindössze hétéves volt akkor. Ma, harminc évvel a halála után Noémi lányunk a férjem endingeni nyughelyétől 130 kilométerre él, és most én is elköltöztem onnan. Gyula mélységes szeretete a szülővárosa iránt, amit a beszélgetéseinkben mindig kihangsúlyozott, számomra nem hagy más lehetőséget. A '90-es években ezt lelkileg még nem tudtam megtenni.

– *Hogyan ismerkedtek meg egymással?*

– Egy ismerőssel beszélgettem az utcán, amikor Gyula éppen arra autózott, meglátott és meg akart velem ismerkedni, ami egy barátnőm segítségével sikerült is neki. Szerelem volt első látásra. Mint két mágnes, úgy vonzottuk egymást. Gyula mögött már volt egy házasság, két év után, külföldön nemcsak a futballban, hanem a magánéletében is új korszakot nyitott.

Noémi 1985-ben... és húsz évvel később, édesanyjával

– *Milyen okok készítették önöket arra, hogy elhagyják az országot?*

– A távozásunk elkerülhetetlennek bizonyult. Gyula abszolút profi módon gondolkodott, akik a sportot akkor irányították... Hát, hadd ne részletezzem...

– *Fél évig voltak Bécsben, utána a szó szoros értelmében úgy kellett Németországba átszökniük, mivel nem rendelkeztek megfelelő okmányokkal. Ki segítette önöket a beilleszkedésben?*

– Az a fél év Gyula számára Bécsben kivárás volt, Ausztriában semmiképp nem akart dolgozni. Aki Gyulának az irányt megadta az újrakezdéshez, az egyértelműen Fritz Walter, a világbajnok német válogatott kapitánya volt. Ő vitte Kaiserslauternbe, és már 1964 júliusában előszerződést kötöttek vele, amíg a kölni Sportfőiskolán a német edzőtanfolyamot végezte. A rheyni focicsapatot barátságból és egy kis zsebpénzért edzette abban az időben.

– *Szakmailag kit tekintett példaképének a magyar vagy külföldi edzők közül?*

– Szakmai példaképei nem voltak. Akik Kölnben, 1965-ben együtt végeztek az edzőtanfolyamon, később ők lettek a példaképek, valamint a Bundesliga elindítói. Kaiserslautern, Frankfurt, de a többi csapat is, sorban, mindegyik a szakmai fejlődésének egy-egy állomása volt, minden klub hozott magával új tapasztalatokat. 1977 után a Bundesliga kezdett megváltozni, a nagy sztárok kiöregedtek, de mindenáron pénzközelben akartak maradni. Erről órákig lehetne beszélni.

– *Szigorú, következetes, kemény edzőnek tartották. Milyen volt mint férj és mint apa?*

– Szigorú, következetes, kemény edző. Lehet e nélkül sikert elérni? Ezt saját magára éppúgy vonatkoztatta. Mint apa, hát, a fenti három tulajdonságát a pályán hagyta. Azt még hozzáfűzném, hogy Gyula, a „sziklaszilárd” ember nekem, a kislányunknak és a nem túl nagy, de a mai napig megmaradt baráti körünknek felejtethetetlen partnere volt. Egyedül a fociban nem ismert semmi-

féle kompromisszumot. Sem mint játékos, sem mint edző. Véleményem szerint a meg nem alkuvása volt az, amit sokan a szemére hánytak itthon és később Németországban is. Gyula igazi profi volt, amikor ezt a kifejezést még nem is ismerték valójában. De ez egy nagyon hosszú történet lenne, talán majd egyszer beszélgetünk róla.

– *Volt idejük szorosabb baráti kapcsolatokat ápolni a sok elfoglaltságuk mellett?*

– Gyula és én a megismerkedésünk pillanatától egyek voltunk. Olyan légkör vett bennünket körül, ami meleget sugárzott és bevonzott másokat is. Évek múltán ebből nőtt ki a baráti körünk. Ezek a barátok nagyrészt még megvannak, mindig is vigyáztam és ápoltam ezeket a kapcsolatokat. Az SC Freiburg mostani elnökéhez, Fritz Kellerhez például mély barátság fűz máig is, ő fiatal srác kora óta rajongva szerette a férjemet.

– *Lóránt Gyulát rendkívül művelt és művészeteket kedvelő emberként jellemzik, aki gyűjtötte az antik dolgokat. Emellett szakértője volt a finom boroknak és szivaroknak is.*

– Imádtam Gyulát kényeztetni, de mindkettőnknek külön öröm volt a szépet és jót, így például szivart, bort és finom ételeket megosztani a barátainkkal. Egyszer azt mondta egy szomszédunk, hogy nálunk sohasem hűl ki a vendégágy. Igaza volt!

– *Jürgen Grabowskival legendásan jó volt a viszonya. Volt-e más játékos, akivel hasonló jó kapcsolatban volt?*

– Grabowskin kívül még Otto Rehhagel volt az ő hullámhosszán.

– *A volt hazai csapattársak közül tartottak valakivel kapcsolatot? Az egykori társak keresték Önökkel a kontaktust?*

– Az itthoni csapattársak biztos, hogy nem mertek volna, a kintieket Gyula nem kereste. De hadd füzzem még hozzá: ő mindig csak szeretettel beszélt a korábbi sporttársairól. Ha érdeklődtem régi anekdoták felől, általában csak mosolygott a bajusza alatt, de azért néhányat megosztott velem. Görögországban nagyon jó barátságban voltunk Salamon Jóskával és családjával. Attila fiuknak köszönhető, hogy lányunk elkezdett magyarul tanulni. Illovszky Rudolf, a régi angyalföldi csapattárs is, amikor Görögországban volt edző, meglátogatott bennünket. Gyulával kölcsönösen szerették és tisztelték egymást.

*Edzőfejedelmek találkozása
Görögországban:
Illovszky Rudolf és Lóránt Gyula*

– *Endingen jelentette az igazi otthont önök számára?*

– 1974-ben tényleg gyökeret eresztettünk Endingenben. Februárban költöttünk be a házba, és május 20-án megszületett Noémi. Az endingeni ház valóban „gyökérnek” indult, de aztán a jó Isten mást akart.

– *Úgy tudom, hogy halála után Kőszegre szeretne volna temetni, csak az engedély nem érkezett meg.*

– Így van. Természetesen Kőszegen akartam eltemetni, de az athéni magyar követség hat nap múlva a halála után értesített, hogy nem engedélyezik a hazavitelét. Mindenféle indoklás nélkül. Ha 1981-ben a politikai helyzet nem lett volna olyan „merev”, már akkor Kőszegre vittem volna. De hát...

– *Mit tudhatunk meg még a lányukról, illetve az unokákról?*

– Noémi lányunk férjével nagyon boldog házasságban, Karlsruhe mellett élnek. Van két lányunokánk, Lucia és Greta. A fiúunokáknak Julius a neve, de mi csak kis Gyuszinak hívjuk. Ő örökölte nagyapja futballimádatát. Gyula, ha élne, nagyon büszke lenne rájuk.

– *Hogyan számol el önmagával az együtt töltött húsz évvel?*

– Hálás vagyok a sorsnak és Gyulának, hogy a mát mindig megünnepeltük, a mának élve kihasználtuk a lehetőségeinket. Ezért nincs bennem hiányérzet, hogy valamit is elmulasztottunk volna. Emlékszem, hogy mivel a hétvége a futballé volt, a szerda pedig amolyan szabadnap, mondtuk is mindig Gyulával, hogy nekünk a szerda jelenti a vasárnapot. Nem terveztünk előre évekkel, évtizedekkel. Boldogok voltunk egymással, kincsként örültünk minden együtt töltött pillanatnak. Talán ettől volt olyan szép és felejthetetlen ez a két évtized.

Újra hazai földben

Halála után harminc évvel jött el az a pillanat, amikor találkozott Lóránt Gyula feleségének, Zsókanak, a családjának és Kőszeg város vezetésének a szándéka. 2011. május 13-án, szülővárosában, Kőszegen újratemették Lóránt Gyulának, az Aranycsapat legendás középhátvédjének hamvait.

A kőszegi és a Vas megyei önkormányzat emléknapot szervezett az egyetlen kőszegi olimpiai bajnok sportoló tiszteletére.

A Jézus Szíve templomban megtartott gyászmisét követően Huber László, Kőszeg város akkori polgármestere búcsúztatta városa díszpolgárát. *„Lóránt Gyula idegenben élve is kőszeginek tartotta magát, nem lett hűtlen sem hazájához, sem szülővárosához. Olyan korban élt, amikor nem volt elég a tehetség, nem volt elég embernek maradni, elvtársnak is kellett volna lenni. Ennek ő nem tudott, nem akart megfelelni, ezért kellett elhagynia hazáját.”*

Ezt követően Orbán Viktor miniszterelnök levelét olvasta fel Balogh Gábor sportért felelős miniszterelnöki főtanácsadó, olimpiai ezüstérmes öttusázó,

Huber László, Kőszeg polgármestere búcsúztatóbeszédét tartja

majd Dunai Antal, olimpiai bajnok labdarúgó, a Magyar Labdarúgó Szövetség, míg Molnár Zoltán főtitkár a Magyar Olimpiai Bizottság nevében búcsúzott Lőránt Gyulától. Az egykori Aranycsapat képviselőjében Várhidi Pál idézte fel sportbarátja emlékét. „Gyula rendkívül jó játékos volt, még nagyváradi korszakából ismertem. Büszke voltam, hogy tartalékként mögötte lehetek. Meghatározó játékosa volt az Aranycsapatnak, aki képes volt hátul remekül összefogni a védelmet. Nagyra becsültem mint játékost és mint embert is.”

Dr. Hende Csaba honvédelmi miniszter Lóránt Gyulát posztumusz őrnaggyá léptette elő. A gyászszertartást követően az emlékezők a Tábornok-házba vonultak, ahol kiállítás nyílt Lóránt Gyula és az Aranycsapat relikviáiból. A Lóránt Gyula Sporttelepen első ízben rendezték meg a nevét viselő labdarúgó utánpótlás kupát, majd délután megmérkőztek egymással öregfiúk mérkőzésen a magyar válogatott, a Bp. Honvéd, a Haladás VSE és a Kőszegi SE örökifjú játékosai. Este a Lóránt-emléksziklánál koszorúzás és Jenkei Ede sportkrónikás rövid megemlékezése zárta az emléknapot.

Zsófia asszony meghatottan beszélt a férje iránti szeretet megnyilvánulásairól: *„Utólag is nagyon örülök, hogy a szívemben megérett ez az elhatározás, hogy Gyula hamvait hazahozassam szülővárosába. Lelki megnyugvást, békességet hozott számomra ez az áldásos nap, maradandó élményeket szereztem. Külön örömet jelentett nekem,*

Salamon József és Zsóka az újratemetés után

hogy eljött Salamon Jóska is, aki ott volt a pályán, amikor Gyula elhunyt. Örülök, hogy itt, Kőszegen a férjem megkapta azt a végső tisztességet, amely a házától kijárt neki. Visszatért oda, ahonnan elindult, a szeretett szülővárosába.”

A csúcspont az emléknap végéhez közeledve történt meg. Zsófia és Gyula lánya, Noémi délután fiúgyermeknek adott életet. Egy páratlanul gazdag életpálya végre méltóságteljesen befejeződött, és egy új élet kezdődött. Ott fent egész biztosan a jellegzetes „lórís” mosollyal elégedetten nyugtázta, hogy ez a nap más volt, mint a többi. Láta, hogy milyen sokan tisztelik és szeretik.

„Egy ember addig él, amíg emlékeznek rá” – írja Fekete István. Lóránt Gyulának nem kell aggódnia.

Lóránt Gyula emlékének ápolása

Kőszeg városa már az újratemetés előtt is igyekezett méltó emléket állítani híres szülöttének. 1996. szeptember 14-én a sporttelep felvette Lóránt Gyula nevét, emléksziklát avattak tiszteletére. Az ünnepségen válogatottbeli csapattársai közül Grosics Gyula, Buzánszky Jenő és Czibor Zoltán is jelen volt. Szinte napra pontosan egy évvel később szülőházán, az ún. Sziklai-házon emléktáblát helyeztek el.

*A Lóránt Gyula Sporttelep avatóján.
Balról Grosics Gyula, Czibor Zoltán és Buzánszky Jenő*

*Köszeg „sporttudósa”, Jenkei Ede ünnepi beszéde az emléktáblánál (2008),
Lóránt Imre és Várhidi Pál emlékezik az Aranycsapat legendájára*

1998. április 24-én posztumusz díszpolgári címet adományoztak részére, 1999-ben beválasztották a Vasi Halhatatlanok Klubja tagjai közé (posztumusz), majd 2004-től egy utca viseli a nevét. Meg kell jegyezni, hogy utcát másutt is neveztek el róla, például a Pest megyei Üllőn.

A felcsúti Pancho Aréna Díszpáholy előcsarnokában 2014-től a mellszobra is megtalálható.

A Vas Megyei Közgyűlés 2007-ben megalapította a Lóránt Gyula-díjat, melyet a megye kimagasló sportteljesítményt nyújtó személyei kaphatnak meg. A labdarúgók közül eddig két kapus, Szarka Zoltán és Király Gábor részesült ebben az elismerésben.

2023-ban lesz Lóránt Gyula születésének százéves évfordulója. Erről kérdeztem Huber Lászlót, Kőszeg város polgármesterét.

– *Hogyan készül szülővárosa a Lóránt-centenárium megünneplésére?*

– A hagyományokat ápolva szeretnénk méltó módon megemlékezni az olimpiai bajnok labdarúgónkról. Ünnepség és talán egy hasonló emléknap, melyet újratemetésekor rendeztünk, biztosan lesz, de nagyobb terveink is vannak. Szeretnénk, hogy a Lóránt Gyula Sporttelep a 21. század igényeinek megfelelően megújuljon, ami nem is elsősorban a pálya minőségét, hanem a pályát körülvevő épületeket, öltözőket, az infrastruktúrát jelenti elsősorban. Szeretnénk, hogy a sporttelep is méltó legyen névadója példaképül szolgáló csodálatos életútjához. Kőszeg soha nem fogja elfelejteni Lóránt Gyulát, a kiváló sportolót, a nagyszerű embert, az igazi hazafit és lokálpatriótát.

Az Aranycsapat legfontosabb mérkőzései

Lóránt Gyula minden mérkőzésen szerepelt

Mérkőzések a helsinki olimpián (1952)

MAGYARORSZÁG–ROMÁNIA 2:1 (1:0)

1952. július 15., Turku, Kupittaa Stadion, 10 558 néző, vezette: Latisev (szovjet), előselejtező

Magyarország: Grosics – Dalnoki, Lóránt, Lantos – Bozsik, Kovács – Budai, Kocsis, Hidegkuti, Puskás, Czibor. Szövetségi kapitány: Sebes Gusztáv

Románia: Voinescu – Zavoda, Kovács, Farmati – Calinoiu, Serfőző – Paraschiva, Iordache, Ozon, Perényi, Suru. Szövetségi kapitány: Gheorghe Popescu

Gólszerző: Czibor (21.), Kocsis (73), illetve Suru (86.)

Sárga lap: Hidegkuti

Kiállítva: Kocsis (88.)

MAGYARORSZÁG–OLASZORSZÁG 3:0 (2:0)

1952. július 21., Helsinki, Pallokenttä, 13870 néző, vezette: Van der Meer (holland), 1. forduló

Magyarország: Grosics – Buzánszky Lóránt, Lantos – Bozsik, Zakariás – Csordás, Kocsis, Palotás, Puskás, Hidegkuti. Szövetségi kapitány: Sebes Gusztáv

Olaszország: Bugatti – Rota, Azzini, Corradi – Neri, Venturi – Mariani, Pandolfini, La Rosa, Gimona, Fontanesi. Szövetségi kapitány: Giuseppe Meazza

Gólszerző: Palotás (11. és 20.), Kocsis (83.)

MAGYARORSZÁG–TÖRÖKORSZÁG 7:1 (2:0)

1952. július 24., Kotka, Kotkan Urheilukeskus, 4 743 néző, vezette: Karni (finn), negyedöntő

Magyarország: Grosics – Buzánszky Lóránt, Lantos – Bozsik, Zakariás – Csordás, Kocsis, Palotás, Puskás, Czibor. Szövetségi kapitány: Sebes Gusztáv

Törökország: Akin – Sontürk, Dirimilili, Bolatli – Ertan, Gürdal – Cotinel, Bilge, Altan, Caka, Güder. Szövetségi kapitány: Sandro Puppo

Gólszerző: Kocsis (32. és 90.), Puskás (54. és 72.), Palotás (18.), Lantos (48.), Bozsik (70.), illetve Gürdal (57.)

MAGYARORSZÁG–SVÉDORSZÁG 6:0 (3:0)

1952. július 28., Helsinki, Olympiastadion, 30 471 néző, vezette: Ling (angol), elődöntő

Magyarország: Grosics – Buzánszky Lóránt, Lantos – Bozsik, Zakariás – Hidegkuti, Kocsis, Palotás, Puskás, Czibor. Szövetségi kapitány: Sebes Gusztáv

Svédország: Svensson – Samuelsson, Gustavsson, Nilsson – Hansson, Lindh – Bengtsson, Löfgren, Rydell, Brodd, Sandberg. Szövetségi kapitány: Rudolf Kock

Gólszerző: Kocsis (65. és 69.), Puskás (1.), Palotás (16.), Lindh (öngól, 36.), Hidegkuti (67.)

MAGYARORSZÁG–JUGOSZLÁVIA 2:0 (0:0)

1952. augusztus 2., Helsinki, Olympiastadion, 58 553 néző, vezette: Ellis (angol), döntő

Magyarország: Grosics – Buzánszky Lóránt, Lantos – Bozsik, Zakariás – Hidegkuti, Kocsis, Palotás, Puskás, Czibor. Szövetségi kapitány: Sebes Gusztáv

Jugoszlávia: Beara – Stanković, Horvat, Crnković – Čajkovski, Boskov – Ognjanov, Mitić, Vukas, Bobek, Zebec. Szövetségi kapitány: Milorad Arsenijević

Gólszerző: Puskás (71.), Czibor (88.)

Európa–kupa döntő

OLASZORSZÁG–MAGYARORSZÁG 0:3 (0:1)

1953. május 17., Róma, Olimpiai-stadion, 90 000 néző, vezette: Evans (angol)

Olaszország: Sentimenti IV – Giovannini, Grosso, Cervato – Bortoletto, Venturi – Boniperti (Vivolo, 46.), Pandolfini, Galli, Amadei, Cervellati. Szövetségi kapitány: Carlino Beretta és Giuseppe Meazza

Magyarország: Grosics – Buzánszky, Lóránt, Lantos – Bozsik, Zakariás – Budai II, Kocsis, Hidegkuti (Palotás, 46.), Puskás, Czibor. Szövetségi kapitány: Sebes Gusztáv

Gólszerző: Puskás (63. és 70.), Hidegkuti (40.)

Barátságos mérkőzések

ANGLIA–MAGYARORSZÁG 3:6 (2:4)

1953. november 25., London, Wembley Stadion, 105 000 néző, vezette: Leo Horn (holland)

Anglia: Merrick – Ramsey, Jonhston, Eckersley – Wright, Dickinson – Matthews, Taylor, Mortensen, Sewell, Robb. Szövetségi kapitány: Walter Winterbottom

Magyarország: Grosics (Gellér, 78.) – Buzánszky, Lóránt, Lantos – Bozsik, Zakariás – Budai II, Kocsis, Hidegkuti, Puskás, Czibor. Szövetségi kapitány: Sebes Gusztáv

Gólszerző: Sewell (14.), Mortensen (38.), Ramsey (57., 11-esből), illetve Hidegkuti (1., 22. és 53.), Puskás (25., 29.), Bozsik (50.)

MAGYARORSZÁG–ANGLIA 7:1 (3:0)

1954. május 23., Budapest, Népstadion, 92 000 néző, vezette: Georgio Bernardi (olasz)

Magyarország: Grosics (Gellér, 77.) – Buzánszky, Lóránt, Lantos – Bozsik, Zakariás – Tóth II, Kocsis, Hidegkuti, Puskás, Czibor. Szövetségi kapitány: Sebes Gusztáv

Anglia: Merrick –Staniforth, Owen, Byrne – Wright, Dickinson – Harris, Sewell, Jezzard, Broadis, Finney. Szövetségi kapitány: Walter Winterbottom

Gólszerző: Puskás (21. és 73.), Kocsis (31. és 56.), Lantos (8.), Tóth II (60.), Hidegkuti (62.), illetve Broadis (68.)

Mérkőzések a svájci világbajnokságon (1954)

MAGYARORSZÁG–KOREAI KÖZTÁRSASÁG 9:0 (4:0)

1954. június 17., Zürich, Hardturm Stadion, 13 000 néző, vezette: Vincenti (francia), csoportmérkőzés

Magyarország: Grosics – Buzánszky, Lóránt, Lantos – Bozsik, Szojka – Budai II, Kocsis, Palotás, Puskás, Czibor. Szövetségi kapitány: Sebes Gusztáv

Koreai Köztársaság: Hong Dook Jong – Park Kyu Chong, Min Byung Dae, Park Jae Seung – Kang Chang Gi, Chu Yung Kwang – Chung Nam Sik, Park Il Kap, Sung Nak Woon, Woo Sang Kwon, Choi Chung Min. Szövetségi kapitány: Kim Yong Shik

Gólszerző: Kocsis (24., 36. és 50.), Puskás (12. és 89.), Palotás (75. és 83.) Lantos (18.), Czibor (59.)

MAGYARORSZÁG–NSZK 8:3 (3:1)

1954. június 20., Bazel, St. Jakob Stadion, 56 000 néző, Vezette: Ling (angol), csoportmérkőzés

Magyarország: Grosics – Buzánszky, Lóránt, Lantos – Bozsik, Zakariás – Tóth II, Kocsis, Hidegkuti, Puskás, Czibor. Szövetségi kapitány: Sebes Gusztáv

NSZK: Kwiatkowski – Bauer, Kohlmeyer – Posipal, Liebrich, Mebus – Rahn, Eckel, F. Walter, Pfaff, Herrmann. Szövetségi kapitány: Sepp Herberger

Gólszerző: Kocsis (3., 21., 69. és 78.), Hidegkuti (52. és 54.), Puskás (17.), Tóth II (75.), illetve Pfaff (25.), Rahn (77.), Herrmann (84.)

MAGYARORSZÁG–BRAZÍLIA 4:2 (2:1)

1954. június 27., Bern, Wankdorf Stadion, 40 000 néző, vezette: Ellis (angol), negyeddöntő

Magyarország: Grosics – Buzánszky, Lóránt, Lantos – Bozsik, Zakariás – Tóth II, Kocsis, Hidegkuti, Czibor, Tóth M. Szövetségi kapitány: Sebes Gusztáv

Brazília: Castilho – D. Santos, Pinheiro, N. Santos – Brandãozinho, Bauer – Julinho, Humberto, Indio, Didi, Maurinho. Szövetségi kapitány: José Moreira

Gólszerző: Kocsis (7. és 88.), Hidegkuti (4.), Lantos (11-esből, 60.), illetve D. Santos (11-esből, 18.), Julinho (65.)

Kiállítva: Bozsik és N. Santos a 71. percben, Humberto a 88. percben

MAGYARORSZÁG–URUGUAY 4:2 (1:0, 2:2, 2:2)

1954. június 30., Lausanne, La Pontaise Stadion, 45 000 néző, Vezette: Griffiths (walesi), elődöntő

Magyarország: Grosics – Buzánszky, Lóránt, Lantos – Bozsik, Zakariás – Budai II, Kocsis, Palotás, Hidegkuti, Czibor. Szövetségi kapitány: Sebes Gusztáv

Uruguay: Máspoli – Santamaria, Carballo, W. Martinez – Andrade, Cruz – Souto, Ambrois, Schiaffino, Hohberg, Borges. Szövetségi kapitány: Juan López

Gólszerző: Kocsis (109. és 116.), Czibor (12.), Hidegkuti (47.), illetve Hohberg (75. és 86.)

MAGYARORSZÁG–NSZK 2:3 (2:2)

1954. július 4., Bern, Wankdorf Stadion, 62 500 néző, Vezette: Ling (angol), döntő

Magyarország: Grosics – Buzánszky, Lóránt, Lantos – Bozsik, Zakariás – Czibor, Kocsis, Hidegkuti, Puskás, Tóth M. Szövetségi kapitány: Sebes Gusztáv

NSZK: Turek – Posipal, Kohlmeyer – Eckel, Liebrich, Mai – Rahn, Morlock, O. Walter, F. Walter, Schäfer. Szövetségi kapitány: Sepp Herberger

Gólszerző: Puskás (6.), Czibor (8.), illetve Rahn (18. és 84.), Morlock (10.)